

О. Ю. Марищук, старш. викл.,
О. О. Феденко, старш. викл.,
кафедра іноземних мов
фінансово-економічного факультету

ВПЛИВ ПОЗИТИВНОГО МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Спілкування — важлива невід’ємна частина буття, характерна для всіх видів діяльності суспільства, взаємодії її членів. У процесі спілкування забезпечується єдність дій, досягається взаємопорозуміння, відбувається обмін думками, ідеями, почуттями, формуються якості людини як суб’єкту культури, пізнання, праці.

У педагогічній же діяльності спілкування набуває специфічного характеру, оскільки педагогічне спілкування — це взаємодія викладача зі студентами чи учнями в навчально-виховному процесі, спрямоване на створення сприятливого психологічного клімату та розвитку особистості, де викладачу відводиться чільне місце. Він і організовує спілкування, і керує ним. Викладач повинен знати закономірності спілкування, володіти комунікативними здібностями та мовною культурою.

Навчальний процес на занятті проходить у формі педагогічного спілкування. І ефективність його багато в чому визначається вмінням викладача організовувати таке спілкування за рахунок активізації своїх професійно-особистих якостей. На наш погляд, найсприятливіші умови для педагогічного спілкування у вузі виникають під час викладання іноземних мов. Це чи не єдиний предмет у вузівській програмі, який ставить своєю метою навчання спілкуванню і в цьому розумінні його значення важко переоцінити. Спілкування як діяльність людини стає не тільки метою, але й засобом досягнення цієї мети.

У наші дні процес навчання іноземній мові розуміють не як індивідуальну діяльність студентів з навчальним матеріалом, з предметом навчання, а як з особливим чином організованим спілкуванням чи особливим різновидом спілкування» (В. К. Д’яченко).

Важливою функцією такого спілкування на занятті є становлення взаємодії викладача і студентів, студентів один з одним, у ході якого студенти отримують мовний досвід на новій для них мові. Таким чином, процес навчання іноземній мові обумовлює взаємодію тих, хто спілкується (викладача зі студентами та сту-

дентів один з одним), і це розуміється ними насамперед як сумісна погоджена діяльність. Взаємодія співрозмовників і є центральним моментом спілкування. Саме мовна взаємодія забезпечує і обмін інформацією, і організацію сумісних дій, які дозволяють реалізувати спілкування.

Взаємні дії співрозмовників допомагають уникнути конфронтації та здійснити пошук спільної позиції. Таким чином, мовна взаємодія (взаємозалежність, взаємодоповнення, взаємна активність партнерів) і складає процес спілкування.

У зв'язку з цим дуже важливо підкреслити, що навчаючись спілкуватись на іноземній мові, студенти повинні оволодіти мовною взаємодією. Викладач повинен організувати не просто спілкування, а мовну взаємодію на занятті. Маючи досвід мовної взаємодії на іноземній мові, саме він повинен бути не тільки організатором взаємодії, а й безпосереднім її учасником. На нашу думку викладачу слід підтримувати розумну вимогливість, робочу атмосферу, сприятливі умови для спілкування, відмовитись від авторитарності.

Ми вважаємо, що викладач повинен проявляти розуміння та терпіння, чітко реагувати на емоційний стан студентів, зняти почуття страху і невпевненості щодо доцільності та слушності власних дій, допомогти йому усвідомити себе здатним до творчості, самостійного професійного руху вперед, виробити у нього стійку позитивну мотивацію до занять з іноземної мови.

Ми помітили, що навіть не використовуючи витончених методичних прийомів, викладачі досягали гарних результатів, якщо вони могли створити атмосферу, за якої студенти працювали з повною віддачею.

Звичайно ж, важливою умовою створення сприятливої атмосфери спілкування є довірливість, взаєморозуміння, реальний психологічний контакт, відмова від впливу, перехід до взаємодії, врахування індивідуально-психологічних особливостей студентів. Під час діалогічної мови, рольових ігор, наші викладачі враховують не тільки рівень знань, особливості характеру та темпераменту, а й такі якості, як ініціативність у спілкуванні, авторитет серед одногрупників.

У кабінеті іноземної мови студенти сідають за столи так, як вони бажають. Викладач не обмежує їх вибору. Таким чином, природно визначаються пари студентів з кращою психологічною сумісністю, яка необхідна для комунікативних вправ.

Ми також вважаємо, що викладач іноземної мови обов'язково повинен мати почуття доброго гумору, тобто таку здібність, яка

викликає у студентів сміх, посмішку, позитивні емоції і, як результат, — покращення психологічного клімату на занятті.

Отже, ефективність та результативність занять з іноземної мови залежать від мовної взаємодії та від особистості викладача і його вміння створити позитивний морально-психологічний клімат у студентській аудиторії.

І. М. Машкова, старш. викл.,
Н. А. Шамхалова, старш. викл.,
кафедра іноземних мов ФЕФ

НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ. СТВОРЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ КУРСУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОГО ВНЗ

Володіння будь-якою мовою — це насамперед здатність брати участь у реальному спілкуванні, а не просто знання окремих елементів. Вивчаючи особливості розвитку системи освіти і проблеми, з якими вона стикається сьогодні, орієнтуючись на професійні потреби України і сучасні вимоги світового суспільства, кафедра іноземних мов фінансово-економічного факультету розробила нову програму з дисципліни «Іноземна мова за фаховим спрямуванням. Поглиблений рівень». З метою оптимізації процесу навчання іноземних мов і ефективної реалізації цілей і завдань, поставлених цією програмою, на нашу думку, доцільно створити і впровадити в КНЕУ додатковий курс перекладу, який, на відміну від традиційної підготовки перекладачів, у рамках навчання дисциплін, які викладаються на кафедрі, міг би забезпечити багатофакторні цілі у відносно короткий термін. Цей курс має передбачати удосконалення лінгвістичної, комунікативної і країнознавчої компетенцій студентів, які реалізуються іноземною мовою, а також формування на цій основі їх перекладацької компетенції, тобто додаткових професійних навичок і вмінь. Доцільність створення курсу перекладу для студентів економічних спеціальностей зумовлюється також кінцевою метою навчання іноземної мови на університетському рівні, а саме — володіння двосторонньою усною та письмовою комунікацією фахівця з економіки. Особливо важливим це є для студентів, які поглиблено вивчають іноземну мову, оскільки державний іспит з цієї дисципліни передбачає перевірку навичок двостороннього перекладу.